

MAGYAR CIGÁNYZENÉSZEK LAPJA

A MAGYAR CIGÁNYZENÉSZEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS SZAKKÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest,
VIII. Rökk Szilárd-utca 35. Tel.: j. 368-43

SZERKESZTI A SAJTÓBIZOTTSÁG
MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN

Laptulajdonos: Magyar Cigány-
zenészek Országos Egyesület

Tárogató

bus szava zengett Aldo az csütörtökön a világ négy tája felé s magyar nóták borongó melódiái pattogó ritmusokkal ölelkezve diadalmasan szárnyaltak az égboltozatra.

Zsongtak-bongtak a fájó, bús melódiák és a zsolozsmás szent hangulatban az édes mult, az elvesztett boldogság emlékébe ringatták a szíveket, megnyitották a könnyek csatornáit, hogy aztán egyetlen fordulat-tal felnyissák a bizakodó reménység roszdás zsilipjeit.

Aldozó csütörtök napsugaras nótáin napján a magyar nóta s feltámadt a magyar reménység.

Ezer karnak ősi talentuma, ezer szívnek mélyeséges érzésével, lángoló hazaszeretetével új dicsőséget kapuit tárta fel, amelyen át új rohamra, új dicsőségre indultak a magyar nótának, a magyar dalnak leg-hivebb katonái a magyar muzsikuskis cigányok.

Radics Béla nyugodtan pihenhet. Az ő emlékének szentelt ünnepi délutánon megvalósult életének minden vágya, művészetének minden célja: a magyar nóta feltámadott! Magyar lelkének hő vágya beteljesedett: a magyar cigány melódiáival együtt szárnyal a magyar bizakodás, a magyar reménység is. (m)

A magyar nóta diadal ünnepe

Huszonkét ezer néző előtt, tizenöt nemzet fiainak érdeklődése mellett, óriási siker jegyében folyt le:
az ezer cigány magyar nóta ünnepe

Aldozó csütörtök ünnepén napsugaras, gyönyörű délutánon, husz-ezret meghaladó, imponáló tömegű közönség sorai előtt lezajlott a Radics Béla emlékének szentelt nagy magyar nóta ünnepély. És a szelid nyári alkonyatba hajló késő délután olyan várakozáson felüli, minden frontot áttörő, és minden szívet megnyerő sikert hozott a magyar dal és a magyar cigány zenészség számára, amihez hasonlót még nem jegyeztek fel.

A magyar nóta emlék ünnepéből a magyar nóta diadalmas feltámadása lett, mert az ezer cigány hangversenyének grandiózus napja várakozáson felül beváltotta mind-azokat a reményeket, amelyeket még a bizva bizakodók is bizonyos aggodalmokkal táplálgáltak, élesztettek.

A magyar cigányzenészség megnyerte a nagy csatát, nemcsak a magyar szívek előtt, de tizenöt más nemzet fiai előtt is, akik a rengeteg tömegű hallgatóságba ékelve, legnagyobb részét hivatalos képviselőik illusztris hallgatóival együtt lelkesedtek, tapsoltak és éljeneztek a magyar dalnak, az aréna közepén játszó ezer magyar cigányoknak.

Szívet, lelket gyönyörködtető és a magyar cigányzenészség leg-szebb sikereit felülmuló felejthe-

tetlen órák voltak ezek, amelynek hírét elviszlik a világ minden részébe, a magyar cigányzenészség pedig ékes krónikájának legszebb legragyogóbb lapjára jegyezték fel.

Kezdjük ott, hogy a grandiózus terv tiszteletbeli elnökünk

Ilovszky János

főv. biz. tag elgondolása volt, akinek ideáját négy hétnek kemény, szívós és minden akadályt leküzdő munkája váltotta valóra. Az egyesület helyisége négy héten át valóságos szervező táborra alakult, ahol a főrendezővel együtt *Bura Károly* elnök és *Járossy Jenő* rendező titkár parkodtak a rendezés és előkészítés munkálatait minél tökéletesebbé tenni. Értékes segítsége volt a rendezőségnek *Sikk Rezső* színművész, a Városi Színház rendezője, aki a külső és scenikai rendezés előkészületeit oldotta meg fáradságot nem ismerve és igen sikeresen.

De ott álltak a siker melegágyánál a fővárosi cigányprimások is, még azok is, akik első alkalommal nem kerülhettek műsorra és Rácz Laci vezérlete és *Magary Imre* lelkesítése mellett munkálkodtak a siker érdekében. Az ezertagú gárda összetöborzásában a cigányzenészség kedvelt impresszáriói Szalay, Dombi és Lukács fáradoztak.

Az utolsó napok szinte idegtépő lázas munkában zajlottak le, habár akkor már az anyagi siker jórésben biztosítva is volt.

A jegyek legnagyobb része
elővételben elkel

de még hátra volt a nagyobb kérdés: a művészi siker kérdése és ami nem kevésbé fontos volt az időjárás. A Mindenható kedvezett s Áldozó csütörtök napja ragyogó napfényben virradt fel s köszöntött a nagy eseményre. A hangverseny kezdete delután felőtre volt kitérve s ámbár a villamos és autobus közlekedésre fokozott előkészületek történtek, a közönség zarandoklása már három órájtán megkezdődött.

*

De beszéljen helyettünk elfogullatlanul, hűen a „Magyarország” jelenvolt krónikása, aki a gyönyörű ünnepély lefolyásáról hatalmas, két oldalra terjedő tudósításban számolt be:

— Felőtre van kitérve az ünnepség kezdete, de négy órakor már csaknem egész tömve van a két nagy tribün. Az ünneplő közönség azonban még egyre özőnik, úgy hogy attól lehet félni, kicsi lesz a hely a sok érdeklődő behagadására. Kint az Üllői- és Hungária uton is széles embergyűrű veszi körül a pályát, villamosok, taxik, magánautók raja önti magából az embereket s a pénztárak valóságos ostrom alatt állanak: százakramenő embercsoportok állnak sorban jegyekért. Bent ezalatt a leventezekar szórakoztatja patogó indulókkal a közönséget, mely türelmetlenül vár már az ünnepség megkezdésére.

Lent a nagy pálya is óriási ünnepély készülődését mutatja. Középen drapériával letakart emelvényen pálmák közt áll

Bihari János mellszobra

s körülötte félkörben ezer szék az ezer cigány számára. Fent, a szoborral szemben, a megafon. A pályán szigetelt villamos dróf fut keresztül, a büffé mellett áramfejlesztő autó s a tribünök középső oszlopain óriási hangszórók várják az ünnepség megkezdését. A tribünökön, az ülő és állóhelyeken az emberek tízezrei, budapestiek, vidékiek vegyesen. Mindenki jókedvű. Mintegy harmincezer mosolygó emberarc figyel a pálya közepén álló emelvényre, ahol egy magas, ősz ember lép a mikrofon elé s abban a pillanatban már

hallatszik is a hangszórók dübörgése:

— Halló! Halló! Megkezdődik az ünnepély, melyen — most az egyszer rádió nélkül — Scherz bácsi konferál.

A közönség elhallgat, mindenki feszülten figyel a konferáló felé, háromszoros gongütés, ebben a pillanatban az Üllői-uti bejárat felől felharsan a cserkészek zenekara s megkezdődik

az impozáns felvonulás.

A zenekar után magyar ruhás lányok csapata lépked, mindegyik lány kezében rudon kartontábla s a táblán a résztvevő bandavezető primások nevei. Utánuk egy sudárnövésű, ugyancsak magyar ruhás lány lépked, kezében biborpárnán az elhunyt híres cigányprimás, Radics Béla hurjaitól megfosztott, elnémult hegedűje. Aztán tömött, fekete sorokban a cigányok, kezükben vonókkal vonulnak el a közönség előtt. Legelől a primások jönnek, a Magyar Cigányprimások Egyesülete elnökével, a híres Bura Károlyval az élükön. Utánuk mellette megismerjük az őszhaju, terebélyes, mindig mosolygó Magyar Imrét, Sovánka Nándort, Farkas Jenőt, Lakatos Misit és Tónt, az öreg cigánykirályt, 36-ik Rácz Lacit, a város díszszalagjával a mellén, Bura Sanyit, Pertis Jenőt, Radics Jenőt, Rigó Jancsit, Toll Károlyt, Banda Marcit, id. Berkes Marcit, Farkas Bercit, Kóczé Gyulát, Kurinit, ifj. Radics Jánost, Vörös Jancsit, — hej, Uram isten, de sok jó nóta fakadt már a vonójuk alól! — aztán a nagybögösök következnek, a kontrások, a brácsások, a cimbalmosok, a siposok, a kishögösök, a segédprimások, majd a vidéki cigányok két csapata.

Jó, negyedóra beletelik, mire felvonulnak, elhelyezkednek s fölkészülődnek a nagy munkára.

S megkezdődik a fényes ünnepély. A Dugonits-utcai leánypolgári magyarruhás növendékei sorfalat állnak a pódium és az öltöző bejárata között, fölvonulnak közöttük az emelvényre tárogatóikkal Hám Gyula dr. Ráb Károly dr., Bujka Márkus és Oláh Lajos Rákóczi-korabeli gyönyörű ruhákban, arccal a négy világtáj felé fordul-

nak s Járossy Jenő hangszerelésében felharsan tárogatóikon Rákóczi kesergője. Oláh Lajos és három társa játsza a kesergőt s a négy tárogató hangja száll a négy égtáj felé, a hangszórók huzzorozására erősítik a hangot s a kuruc nóta úgy zokog a nézősereg felett, mint az ezer esztendő magyar felajdulás. Percekig tart, míg a közönség magához ter s dörgő tapsban csattan ki a lelkesedés.

Aztán két szép apródja, Kolveck Ica és Takács Etelka, a Mester-uccai leányszékerekedelmi növendékeinek kíséretében S. Fáy Szeréna vonult fel a lányok díszsorfalala közt az emelvényre s meghatott hangon, tapsvihar közben szavalja el Illovszky János

Mi a magyar nótia?

című prólogját, amely így hangzott:

Nagy fejedelmünk II. Rákóczi Ferencz szabadságharca alkonyán született a magyar bánat kesergője.

Tárogató! Olyan ösre tekintesz, amelyet a szabadság üldözői gyűlöltek. Olyan hangszerszám vagy, amelynek hallatára őseink vére sebesebben liktetett, szívük hevesebben dobogott.

Tárogató! Vérszédítő hangodért tüzhálaira ítélték. Őseink a magyar dalért, máglyán haltak!

Hegedűk! Ti vagytok a magyar nóta fentartói! Cigányok ti vagytok a magyar dalok hirdetői, továbbbítoi

Mi nekünk a magyar nóta?

Ami a virágnak a napsugár,

A csecsemőnek az édes anyatej,

A betegnek gyógyír,

A hívőnek a harangszó,

A szomjuhozónak az üdítő forrás,

A szerelmesnek az édes rózsája,

Az embernek a szabadsága

„Mindéz” Te vagy Magyar nóta!

Téged megcsontítani nem lehet, élsz és élsz míg magyar lesz a földön!

Zengjen hát az isten szabad ege alatt, étherszárnyon, léghatáron át régi idők emlékei: hallgatók, palotások, csárdások . . . Az édes szép tüneményes magyar nóták!

Magyarok! Ünneplő magyarok! Fogadjátok szívetekbe hurok zengését, évszázadok öröme, buja, bánata, keserve, reménye fűz téged magyar nóta a lelkeinkhez. Hitünkkel, bizodalunk.

és imádságunkkal — 1000 vonó hájlásával — szálljon fel . . . fel a magasságos égig! Isten hallgasd meg könyörgésünket! Isten! Vess véget e nemzet bánatának! Jöjjön el már a boldog magyarok országa. Isten áldd meg a magyart!

Hatalmas tapsorkán zeng fel a prólóg nyomán s maga az előadó is meghatva áll a podiumon és lenyűgözve hallgatja percekig a rendkívül nagy hatást.

Utána gyönyörű újabb jelenet következik. A Vas utcai fiúfelsőkereskedelmi iskola tornaruhás növendékei kialakítják, féltérdre ereszkedve, *Nagymagyarország határát*, a Mester-utcai leányfelsőkereskedelmi iskola 63 növendéke, az illető megyék népviseletében s cimereivel a karjukon, betöltik az országhatár belsejében a 63 vármegye helyét, a négy égtáj felé elhelyezett négy emelvényen a Vas-utcai fiúkereskedelmisták megcsinálják élőképben az irredenta-szobrokat, két apródja kíséretében Hungária — a szép Halácsy Panni — felvonul az ország cimereivel Budapest helyére s akkor feláll Bihar szobra mellé *Bura Károly*, int a vonójával s az ezer hegedűből felsír a magyar Himnusz imádsága.

Nem lehet megmondani, milyen érzés vesz erőt az embereken. Ezer hegedű nyelvéen a Himnusz ott zokog a levegőben, a cigányok álla alatt jár fel-alá a vonók erdeje, hajladoznak a nagy melódia sodrában.

Elfelejthetetlen látvány. Sokan nem bírnak megmaradni a helyükön. Van, aki zsebkendőt lobogtat, aki összehuzza magát, aki a mellét domborítja ki, aki öklöbe szorítja a kezét. Hosszu percek keltenek, mire lecsillapodnak az emberek s folytatni lehet a műsort tovább.

Nincs mit hozzátennünk a krónikás festői képezé. *A valóságot irta*. Ilyen hangulatban került sor **a magyar nóták**

sorozatára, amit *Bura Károly*, *Radics Béla* veje nyitott meg a következő nótákkal; *Kossuth Lajos* azt üzenté, *Megállók a kereszt útnál*, *Nem akar az ökörcsorda legelni*, *Haragszik az édesanyám*.

Hatalmas tapsvihár kísérte elő-

adását, utána újból felzúgott a tapsvihár, amikor a nemzetiszíni szallaggal öyezett *Rác Laci* lépett a dobogóra s eljátszotta: *Cserebogár*, *sárga cserebogár*, *Édesanyám* is volt nekem, *Nem loptam én életemben*, *A faluban nincsen kislány*.

Sorra jöttek ezután a többi zenekarvezetők s valamennyien tapsvihárban fejezték be előadásukat. Az egyes primások a következő nótákat játszották:

Magyari Imre: Gyere velem akáclobos falumba, *Rácsos kapu*, *Rácsos ablak*, *Rámás csizmát visel a babám*, *Hármat rikkantott már*.

Sováánka Nándor: Fekete szem éjszakája, *A Ti uccátokban fényesebb a csillag*, *Kalapom, kalapom csurgóra*, *Asszony, asszony az akarok lenni*.

Közben, két-három csoport nótá után magyar énekszámok hangzottak fel még fokozottabb sikerrel:

Cselényi József Kurini Simi és az ezer cigány kísérete mellett a következő nótákat énekelte: *Bujdosik a kedves rózsám valahol*, *Fekete száru cseresznye*, *Sűrű csillag ritkán ragyog az égen*, *Jaj de magas ez a vendég fogadó*.

Nagy Izabellát Rácz Béla kísérete. A művészóna a *Lehullott a regző nyárfa*, *Nincsen annyi tenger csillag az égen*, *Kertek alatt faragnak az ácsok nótákat énekelte frappáns hatással*.

Köszeghy Teréz Pertits Jenő kísérete mellett *Tele van a város*, *Mit susog a fehér akác*, *Ott ahol a Maros vize dalokat adta elő nagy hatással*.

Vargha Imre pedig *Gáspár Lajos* kísérettel énekelt s különösen a "Száz szál gyertya" c. Fráter nótával aratott dörgő tapsorkánt.

Közben alkonyra hajlott az idő. Már hetet ütöttek az órák, amikor befejezést nyert a "műsor s újból megjelent a pódiumon *Rácz Laci* s intésére az ezer cigány felállva rendezített a *Rákóczi indulóra*. Az induló hangjai mellett aztán oszladni kezdett a közönség és mire az utolsó akkordok is elhangzottak, kitört a pálya, a magyar nóta diadal napjának dicsőséges színtere.

A sajtó méltatása

A páratlan sikerű nótáünnepélyről a megjelenés sorrendje szerint

a *Mai Nap* hozta a legelső tudósítást. A lap két hasábos cikkben méltalta az ünnepély jelentőségét sikerét. Az *Est* hasábjain *Móricz Zsigmond* a kiváló magyar író emlékezett meg a nótadélutánról s teljes oldalon foglalkozott a monstre hangverseny jelentőségéről, *Pásztor Árpád* viszont arról irt, hogy a siker hatalmas volt ugyan, de a magyar szívnek és a hallgatónak egy cigány még is több cigány, mint ezer cigány. A főváros többi orgánumaí így irták:

Budapesti Hírlap: . . . ezer cigány vonója alatt zendült fel a magyar nóta. Ezer feketébe öltözött cigány hajolt a hangszerére, hogy sikra szálljon a magyar nótáért.

Friss Újság: Valóban gyönyörű ünnepe volt ez a csütörtöki napnak. Huszonkétezer ember dübörgő tapsorkánnal jutalmazta a fekete smokingban díszesen felvonuló zenészeket s az eljátszott hetven magyar dalt.

Újság: . . . a gyönyörű időben huszonkétezer néző nézte végig az F. T. C. pályán a magyar nótáünnepet. Megjegyzendő, hogy inkább a jómódu polgárság jelent meg mint a nép. A drágább jegyeket egy szálíg elkapkodták, viszont az állóhelyeken voltak üres foltok.

Pesti Napló: Ennél mozgalmasabb napja a pesti cigányságnak aligha volt még. Aki primás, aki arisztokrata a cigányságban mind ott volt. (Boldog cigányság: Náluk valóban a leghetesebbek a vezetők) A *Burák*, *Magyariak*, *Radicsok*, *Ráczok*, *Lakatosok*, *Sováánkák*, *Pertisek*, ki tudja valamennyit felsorolni. És micsoda rend! . . . Mintha zsinóron húzták volna valamennyit . . .

A *Pesti Hírlapban* *Farkas Imre* tollából jelent meg gyönyörű méltatás, amelynek záró sorai így hangzottak:

— A tegnapi hangverseny elénekelt újból a magyar dal hatalmas, hódító erejét. A magyar dal: a mi könnyünk, reményünk, szomorúságunk mosolygásunk. Szeressük a magyar nótát! És szeressük és becsüljük meg azt az ezer hegedűt, cimbalmot és valamennyi testvérüket. *A hegedű és a saxophon harcában álljunk a hegedű mellé*,

mert a hegedű a miénk volt és mindig is a miénk marad . . .

Magyar Hírlap: Sorra felcsendültek a népszerű magyar nóták, a közönség pedig minden turnus után tomboló lelkesedéssel ünnepelte a zenészeket, a primások közül Bura Károlyt, Magyar Imrét és 36 Rác Laczit, a „cigánykirályt”.

Magyarság: Ha az ember a lelkes, hól síró, hol nevető közönséget nézi, azt kell hinni, mindenki vágyott már az alkalomra, hogy a mindennapok tompa és mindent elfojtó keserves robotja után valahol összetalálkozzék s kifejezze, hogy a hétköznapi futkosások, a létért való küzdelem, az ellentétes társadalmi, politikai és világnézeti különbségek miatt állhatnak ugyan szemben egyének, tömegek, de van egy mindenekfelett álló gondolat, melynek ígéretében mindannyian találkozni tudunk, az, *hogy mindanyian magyarok vagyunk.* Ennek a nagyszerű gondolatnak a legmagasabb faji öntudatnak jegyében zajlott le ez a klasszikus ünnepség, amelynél szebbet szebbet, igazabbat és meghatóbbat nem hisszük, hogy nemzet valaha is produkált volna.

A magyar lapok példáját nyilván követik a külföldiek is, de ezek véleményét csak a következő számunkban tudjuk csak méltatni. Most még csak azt írjuk le, hogy abban a hatalmas munkában, amely ezt a ragyogó sikert kitermelte, kik működtek közre.

Akik dolgoztak a sikerért

Előljárt a munkában maga a terv kidolgozója: *Iloszky* János tb. elnökünk, aki éjt és napot egyetett munkával heteken át a legnagyobb önfeláldozással munkálta a sikert, amely nem is maradt el. Vezetése alatt egész vezérkar serénykedett és fáradozott a siker érdekében: a központi egyesület egész vezetősége *Bura*

Károly elnökkel, *Orsolya Géza* és *Bálint* János alelnökökkel, *Lillin* József titkárral és *Balogh* József pénztárnokkal mindent elkövettek, hogy elősegítsék és megkönnyítsék a rendezőség munkáját.

A rendező titkárság farszót és ezer irányú tevékenysége *Járóssy* Jenő dr. feladata volt, aki ezt a hivatását lankadatlanul be is töltötte. A szervező és előkészítő irodában *Kovács* Ilonka és *Terike* mellett serény iroda-cserkészek fáradoztak, a pénztári teendőket pedig *Bencskő* László gazd. tanácsos látta el. Mellette az ellenőri teendőket *Torma Gyula*, *Járóka Sándor*, és *Förizs Sándor* végezték.

Külön szükebbkörű sajtószolgálat is működött, amelynek agilis tagjai: *Oláh János*, dr. *Kapy* Rezső, *Reichards* László, *Bencsics* Gyula, *Papp* András, *Kőrösi Béla*, dr. *Csák Zoltán* és *Kolba Gyula* a közönséget tájékoztató közleményekkel munkálkodtak a nótáünnep sikerén, az egész magyar sajtó jóindulatú és megbecsülhetetlen értékű támogatásával.

A magyar nótáünnep elszámolására az egyesület vezetősége rendkívüli közgyűlést hívott össze, amit a jövő hét folyamán megtartanak s amelyen határoznak afelett is, hogy a nagyszerű hangversenyt megismételjék-e. A terv ugyanis az, hogy augusztus 17-én felújítják a május 29-iki nagyszerű hangversenyt.

Váltsa ki

uj tagsági igazolványát

a régivel nem játszhat.

A cimbalomért

— Levél a szerkesztőhöz —

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A magyar nemzeti létkérdés egyik fő alkotó része a magyar zene, mely sajnos a mai viszonyok mellett a külföldről beáramló Jazz zene és a technikai vívmányok által ugylátszik kihalásra van kárhozthatva.

Mint érző magyar arra kérem legyen szives a magyar érzésű közönség tömegénél arra hatni, hogy a béke időben a külföldön is nagy hatással elismerésben és kitüntetésben részesült magyar zenét, újból felkarolják, mert elég szenvedés és nélkülözésben volt része a megcsontított országnak.

Mint érző magyar arra kérem legyen szives a magyar érzésű közönség tömegénél arra hatni, hogy a béke időben a külföldön is nagyhatással elismerésben részesült magyar zenét, újból felkarolják, mert elég szenvedés és nélkülözésben volt része a megcsontított országnak.

A mai gazdasági helyzetben a nagyközönségnek nem a külföld, hanem a magyar zenét és kultúrát kell pártolnia.

Sajnos maga a főváros is rossz példával jár elő, mert a legmagyarabb hangszert kizárták a fővárosi zenedébből. Pedig béke világban a cimbalom nemcsak a népzenekarokban, hanem a hazai családi körökben is igen kedvelt és játszott elterjedt hangszert volt.

A főváros éveivel ezelőtt törölte s végleg száműzte a főv. zenetanfolyamokból a cimbalmot és ezen intézkedését még a mai napig sem szüntette meg többszöri beadványunk dacára.

Ha így pártolják a magyar zenét és a hangszert úgy az teljesen el fog tűnni, és csak mint mesekép fog élni a jövőben nemzedék előtt.

A cimbalmot külföldön nemcsak a zeneiskolákban veszik fel, hanem Párisban és az Egyesült amerikai államokban a Rádióban igen gyakran szerepeltetik,

Csak nálunk magyaroknál nem, mert „Magyar“

Soraimmal el szeretném érni azt, hogy az illetékes körök tudomást sze-

rezzenek ezen sajnálatos tényről és a kultuszminiszter Ur figyelmét erre felhívják. Meg vagyok győződve, hogy ezen a bajon nagyon könnyen lehet segíteni.

Azt hiszem, hogy a hazai közérdeknek is hasznára lesznek felszólalásommal, mert ebben a dologban az indulencia már oly mérvet öltött, hogy feltétlenül szükséges köznyosságukból az illető köröket felrúzni. A mai jelszó? „Pártoljuk a hazai ipart” nem csak erre, hanem magyar zenére is szól.

Tartsunk össze tehát és vállaltve működjünk közre a magyar zene felendülésére.

Schunda József

kereskedelmi tanácsos
a Schunda V. m. kir. hangszer
szállító cég tulajdonosa,

Zene délután Kaposvárott

A budapesti nagyszerű náta-ünnepet megelőzve néhány héttel megelőtt kaposvári csoportunk agilis elnöksége is rendezett náta-délután, amely a kaposvári színházban a közönség nagy érdeklődése mellett zajlott le.

A kaposvári náta-délutánon: Bauea Jenő, vitéz Balogh Károly, sümegi Horváth Dezső, Tóky Jenő letenyei Horváth István, máramarosi Hudy Zsiga, Fila Géza, Angyala Vilmos, szenyéri Horváth Imre és Toky József primások és zenekaraik szerepeltek az öreg Toky Lajos pedig az ottani diszelnök tárogatón, Balogh József hegedű szóólóval, Oláh Lajos csellón, továbbá ugyancsak hegedűn Babay Béla és János adtak elő sikeres számokat.

A nagyszerű náta délutánt Kovács Jenő József rendezte Dr. Lehotzky Bruno főjegyző külön üdvözlő beszédben vállalta kaposvári kartársaink nemes törekvéseit a közönséget a magyar zene ápolására hívta fel.

Mit köszönhet a rádiónak a cigányzene

— A „Munkács” cikke —

Az elszakított Munkácson megjelenő „Munkács” című lap legutóbbi számában a magyar főváros népességeiről hosszabb cikk jelent meg, amelyben a cikkíró külön fejezetet szentel a cigányzenének s érdekesen fejtegeti, hogy a rádiónak mit köszönhet a cigányzene.

— A magyar cigánynak a magyar cigány rádió játéka sokat köszönhet a budapesti idegen forgalom. — A legközelebb elmúlt években már-már, úgy látszott, hogy a jazz megöli a magyar cigányzenét, kiszorítja elsősorban Budapestről. És nem is Budapest tette ismét divattossá a magyar cigányt és munkát, *hanem a külföld*, mely azt a *rádióból ismerte meg újra*.

És a magyar cigány és munkája — írja tovább a cikkíró — *belopta magát s a magyar érzést az idegen lelkekbe*. Londonban — Berlinben — Párisban igen előkelő helyeken a magyar cigány játszik, kedveltebb, népszerűbb, mint a jazz s ha a külföldiek Pestre jönnek, cigányzenét akarnak hallgatni. És hallgatják szeretettel, csillog szemmel nagy figyelemmel. Nem értik, de érzik, hogy érzés, fájdalom, sirva-vigadás van benne.

Majd így végzi sorait: a nemrég elhalt Radics Bélának, a kitűnő Magyar Irnének, Bura Károlynak Bura Sándornak, Radics Jánosnak az érdeme, hogy a magyar náta, magyar muzsika újja éledt . . . A magyar cigány legyőzte a jazzt, *a fekete négerek helyét a barna cigányarc foglalta el ismét s reméljük nem is adja oda, nem hagyja el többé soha . . .*

„Ezer cigány — egy száz cigány . . .”

(Móricz Zsigmond)

„Ezer cigány nem egy banda !”

(Pásztor Árpád)

Kár! Kár! Kár! — hogy ez a két illusztráló — szomszédos páholyban úgy a május 29-iki náta-ünnep — megegyezett abban (és lapjában, külön-külön, fenti címek alatt megírta) — hogy a magyar nátajátzó cigány csak akkor rikatja meg, csak akkor vidítja fel a magyar embert, ha — sólő-ban játszik!

Bántó, szomorú kritikák, ítéletek ezek az ezer cigány együtteséről. — Még ezer szerencse, hogy ezzel kapcsolatban nem került sor a Kodály-féle „szabadalmazott, igazi” népdalokra — s a szimfonikus zenekarokkal való összehasonlításra! — az egyik kritika szerint, a cigány oly módon lelkesíti a vigadó magyart, hogy játéka közben nem is szentel figyelmet a nátanak, hanem a mulató ember tárcájában rejülő ropogós bankók kímuzsikálásában reménykedik! Milyen indokért, fenhangon kikiáltott (bár a valóságot nem egészen fedő) igazság ez — a muzsikálásból élő cigányra! — De hát a lateiner, iparos, kereskedő, nem-e szellemi vagy fizikai munkájából él?

Vajjon az író munkája közben sohasem gondolt arra, hogy verse, vagy írása milyen anyagi előnyöket fog biztosítani számára szerkesztőnél, kiadónál, közönségnél?

Hát igenis! A vezető primás egytől-egyi játékaival nem a tárcánk bankóira pályázott, — hanem varázslatos művészetével pergő könyveket fakasztott szemeimből, — s a multakon merengő, a mai divatot, izlést alig megértő lelket ép úgy elringatta, ép úgy felvidította az ezer cigány, mintha a kis kocsmában egyetlen primás (harmadmagával) tobzódott volna élme! — Mert az ezer cigány az egyes vezetőprimásnak (hangverseny mesternek) csak segítőtársa, alátámasztója volt! A primások pedig ott és akkor igazán nem bankóért muzsikáltak!!!

Dr. Kárpát Zoltán.

HIREK.

A MAGYAR CIGANYZENÉSZEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK SZÉKHELYE Budapest, VIII. József-körút 16 sz. (Savoy Hotel.)

Telefon: József 398—62.

Egyesületi irodánk hivatalos órái: ünnep kivételével mindennap d. u. 2—6-ig

Lillin József kettős kitüntetése. Nagy megtiszteltetés, kettős kitüntetés érte a napokban Országos Egyesületünk kiváló képességű főtitkárát **Lillin Józsefet**. A TESZ. vezetősége kiváló és hazafias szellemű működéséért érdemkereszttel tüntette ki, amely legutóbb érdemekben gazdag Elnökünk Bura Károly lett kitüntetve. — Megkapta ezenkívül a Német Birodalmi Becsületrend érmét is, amit a háboruban és a forradalmi időkben teljesített tántoríthatlan magatartásáért adományoztak. **Lillin József** kettős kitüntetésének híre egyesületünkben nagy örömet keltett, de nagy megelégedéssel vették hírül mindenütt, ahol széleskörű s más vonatkozású társadalmi munkásságáért ismerik és méltányolják.

Meghalt Magyarország legjobb tárogatósa. Kedden délelőtt váratlanul elköltözött az élők sorából Oláh Lajos, Radics Béla zenekarának legrégebbi tagja, Magyarország legjobb tárogatósa. A halál 65 éves korában hirtelen köszöntött be reá s fájdalom szenvedés nélkül követte a tulvilágra nagyhirú vezérét s primását Radics Bélát. Oláh Lajos kerek negyven esztendeig muzsikált a Pannóniában. Halálát kiterjedt rokonság,

köztük a Rác család is gyászolja, mert felesége Rác Pali leánya, Rác Luiza volt.

El fog mulni — mint a jazz!

Ezt a kijelentést a szinpadai szerzők budapesti kongresszusa alkalmával Charles Marié, a franciák elnöke mondta brazíliai kollegájának Amorien Diniz írónak, akivel együtt hallgatták a szálloda halljából odaszűrődő cigányzenét.

— Bizony a cigányzene gyönyörű szebb mint a jazz, ismételte a braziliai ur és hozzátette még: A magyarok ur es-hozzátette még: A magyar cigányzene milyen népszerű nálunk Braziliában is. És azt sem tudják, hogy a cigányzene és az ősi braziliai indián zene milyen *megdöbbentően hasonlítanak egymásra*. Ugyanaz a rytmus, melódia — Ez a két beszélgetés is a cigányzene értékét és új hajnalát igazolja.

A „Bihari“ zenciskola növendékeinek hangversenye.

Az első esztendő előhaladásának biztató eredményeként május 11-én vasárnap délután 5 órakor lejajlott a Bihari zeneiskola növendékeinek második hangversenye az iskola nagytermében az érdeklődő szülők és zenebarátok előtte

A hangversenyt Siegmann Pál tanár rendezte és vezette és az ő szakavatott irányítása, mellet a saját valamint Hoffmann Pál tanár növendékei szerepeltek. Így: Kovács Sári, Látó Mihály, Hédervári Rudolf, Oláh Kató, Járóka Fáni, Bálint László, Farkas Ferenc, Kertész Antal, Bálint Sándor, Oláh Béla, László Antal, Kalmár S. Szenes Ibolya és Polgár Andor.

A szereplők mind sikeresen megállották helyüket s biztató nagy előmenetlelről tettek bizonyosságot. Tanáraikra sem hoztak szégyent, hallgatóik pedig zajosan megtapsolták mindnyájukat.

Budapesti cigányzenekarok játszanak.

Astória
Budai Zöld Hordó
Bródi kávéház
Bagolyvár
Baross kávéház
Bizánc kávéház
Bóz kávéház
Britannia szálló
Budai Vigadó
Budapest kávéház
Cigler étterem
Debrecen étterem
Kécsk étterem
Dunapalota
Emke kávéház
Erzsébet királyné sz.
Exellsior
Fehérvári kávéház
Fehér Holló étterem
Gambrinus étterem
Gebauer kávéház
Gellért szálló
Hungária szálló
Irredenta kávéház
Kakuk étterem
Keleti kávéház
Király kávéház
Kettler vendéglő
Kispipa
Korona Vigadó
Kovács kávéház
Kör kávéház
Kovácscevic
Lovrana
Margit park kávéház
M.-sziget Foris cukr.Nagyvárad
Metropol szálló
Munkácsy kávéház
Molnár étterem
Ostende kávéház
Park kávéház
Pannónia kávéház Ujp.
Pannonia kávéház
Miskolci Pannonia
Pannónia szálló
Pátria kávéház
Posch étterem
Pozsgai étterem
Raposa étterem
Royal szálloda
Rózsadomb étterem
Seifert kávéház
Spolarich kávéház
Széchenyi kávéház
Trombitás étterem
Vén díjfa étterem
Valéria kávéház
Westend kávéház
Zöldfa étterem
Zürich (Schweiz)

Veres Károly
Horváth Gusztáv
Gyalai Aladár
Bodrics Béla
Soványka Nándor
Halász Lajos
debreceni Kiss Béla
Pertics Jenő
Bujka Berci
Rác Béla
Rác Pali
Gáspár Lajos
Kóczé Gyula
ifj. Radics Béla
Tóth Pista
Csorba Dezső
Nyári Rudi
Egri Jancsi
Pertics Pál
Müller Béla és Pista
Radics Bálint
debreceni Kiss Lajos
Magyar Imre
Radics László
Budai Gyuszi
Villás Laci
Sárai Elemér
Lakatos Misi
Farkas Béla
Gyémánt János
Musi Elek
Járóka Feri
székesszé Horváth Lajos
Hédervári Feri
Lakatos Gy. és V
Bura Károly
Bujka Ódon
Oláh Berci
Horváth Béla
Toll Árpád
Gondi Dezső
Horváth Péter
Gy. Vörös Misi
Kurina Simi
Radics Béla zenekara
Lakatos Flóris
Lakatos Gyula
Torma testvérek
Dani Gyula
Bura Sándor
Toll Jancsi
Sipos Sanyi
Farkas Jenő
Lakatos Gyula
Lakatos Tóni
Dénes József
Károlyi Árpád
Dundus
Cziczka József
Csorba Gyula

Kiadásért és szerkesztésért felelős:

dr. Járósi Jenő,
Főmunkatárs: **Mázor Béla**

Bárdnyomda VII., Miksa-ucca 17.
Felölös vezet. Bárd J.
Telefon: J. 422—29.